

2) J. Tirini antv. S. J. Comment. in V. & N. Test., t. II, Venetia, 1704, 317a: Prima... resurrectio, nempe quoad solam animam, statim, a morte... Secunda... etiam secundum corpus... Et adverso mora prima... solus animae... secunda... corporis simul & animae... in iudicio universali.

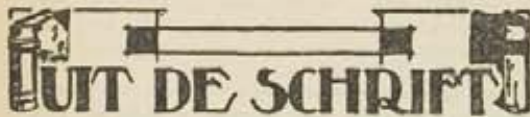
3) J. S. Menochii, S. J. Biblia Sacra, vulg. ed., Alusti, 1828, t. XI, 332.

4) Tr. Sylvi, Comm. in Suppl. s. i. Add. ad III, p. S. Thomae Aqu., ed. quarta, Duaci, 1645, 301, b.

5) J. Marckii in Apoc. Joh. Comm., p. II (Opera t. X), Trajecti ad Rh., 1699, 930-1. Aberrant omnes, qui vel fidelium, vel totius Ecclesiae, restitutionem in hoc mundo cogitant, à textus nostri connexionem... Ibi actum est, de vita animarum plurimum cum Christo regnantium; vgl. Comp. Theol. Chr., (Opera, t. XXIII), Amstel., Traj. ad Rh. 1752, 705.

6) Comm. VI, 657.

7) De leer van het vagevuur (de „lijdende kerk“) werkte nog na in het schema strijdende — triomferende kerk, zó als ze meestentijds werd uitgewerkt.

SCHISMA — IN LEVI.

En Jonathan, de zoon van Gersom, den zoon van Mozes, hij en zijn zonen, zijn priesters geweest voor den stam der Danieten..... Richt. 18:30.

Het is de vloek der booze daad, dat zij steeds weer nieuwe moet baren. Dit bekende slagwoord is ook in Israëls leven gerechtvaardigd gebleken uit de feiten.

Zie het maar aan het verloop der geschiedenis van den onwettigen eeredienst, dien Micha de Efraïmiet heeft georganiseerd in zijn eigen particuliere woning. De wet had duidelijk voorgeschreven, dat de eeredienst moest worden gecentraliseerd: één bepaalde plaats (Deut. 12:11, 13, 14) zou door de vrijmachtige keuze van den Heere zelf worden aangewezen voor den publieken offerdienst. Maar Micha had dit gebod overtreden. Zijn eigen patriërswoning was cultisch centrum der omgeving door hem verheven. En, — bij de ééne wetsovertreding voegt zich straks de andere. Eerst functioneert — bij gebrek aan beter — één van Micha's zonen als priester in 's mans privé-heiligdom. Maar later — als het „toevallig“ zoo uitkomt — later krijgt een rondreizend leviet de benoeming; tegen een vast salaris neemt de man den dienst waar; waarmee wel niet aan de letter der wet voldaan is, maar toch die letter der wet zooveel mogelijk wordt nabij gekomen, en daaraan tegemoet gekomen. De wet immers draagt den eeredienst op aan den stam van Levi? Priesters zullen uit dezen stam Aäron's zonen zijn, helpers de anderen. Welnu, helaas heeft Micha maar een „gewoon“ leviet kunnen engageren; niet een zoon van Aäron. Feitelijk mocht de man dus geen priester wezen. Maar komaan, — het begint toch allemaal wel wat te lijken. In elk geval is het een man uit Levi's stam, — de rest moet men maar door de vingers zien. „Zooveel mogelijk“ is met de wet gerekend..... „Zooveel mogelijk“ — daarmee moet de Heere zich maar tevreden stellen. Micha stelt een grens aan zijn respect voor de letter van de wet; en de bepaling van die grens is tenslotte puur willekeurig. Niet grillig, maar willekeurig. Die twee verschillen.

Als of er nimmer een staf van Aäron had gebloeid ten teken, dat Aäron's linie de priesterlijke zou zijn (Num. 17), belooft Micha zich nu gouden bergen van de benoeming van zijn leviet. Maar hij wordt daarin deernlijk teleurgesteld. Zijn pronkstuk ontvalt hem later. Als de man de kans krijgt, een heelen stam — dien der Danieten — te dienen, wat hem eervoller dunkt dan bij één persoon in dienst te staan, dan verlaat hij zijn patroon en trekt weg met de Danieten: zij zullen voortaan zijn werkgevers wezen. Te Dan, dat vroeger Laïs heette, wordt nu door de Danieten ook zelf een privé-heiligdom ingericht, waar de van Micha gedesterteerde leviet als priester optreedt.

En dit nieuwe privé-heiligdom is blijvend. Het werkt aanstekelijk: de latere koning Jerobeam, „die Israël zondigen deed“, heeft juist ook te Dan een separaat heiligdom ingericht — om Jeruzalem afbreuk te doen: er was immers een vóór-geschiedenis? Dissidenten houden van antecedenten; reeds in die en die eeuw, zeggen ze dan, was het zó als ik wil. Zoo maken ze de wetsgetrouwen zwart, en laten hen dissidenten schelden.

Welnu, de antecedenten van Dan zijn treurig genoeg. Men krijgt er straks een heele reeks van priesters: Jonathan, volgens sommigen de man van Micha's particuliere heiligdom — werkt daar met zijn zonen. En deze Jonathan blijkt Gersom te mogen rekenen tot zijn voorouders. Gersom nu is een zoon van Mozes; wel heeft onze statenvertaling hier niet „Mozes“ doch „Manasse“ staan, maar „Mozes“ blijkt de juiste lezing te zijn.

Zoo komen dus afstammelingen van Mozes tot den onwettigen eeredienst en het onwettige

priesterschap. „Niemand neemt zichzelf de eere aan, maar die geroepen wordt, gelijkerwijs Aäron“. Maar voor dezen vader en deze zonen schijnt die regel vergeefs geschreven.

Dat ook uit Mozes' linie de onwettige priesters kwamen, en geruimen tijd — d.w.z. volgens betere lezing van het slot van vs. 30 tot aan de wegvloering van de ark — dezen illegalen dienst zijn blijven volhouden, beteekent niet minder dan een breuk, een schisma, in Levi's gelederen. Want het staat zóó onder Israël: „Mozes in de politiek en Aäron in het priesterdom“¹⁾. Mozes heeft de politieke leiding, en Aäron de cultisch-hiërarchische (die was toen nog geoorloofd). Wel Aäron, doch niet Mozes had voor zijn zonen een goddelijk mandaat van erfopvolging in de priesterlinie. Tegenover Melchizedek — den man van één keer — staat Levi — met zijn lange, lange reeks van priesters en van priesterlijke successie. En als nu uit Mozes' linie eenigen grijpen naar de rechten van Aäron's linie, als uit Mozes' geslacht zich een „dynastie“ poogt af te leiden, die aan de aäronietische concurrentie andoet, wat is dat dan anders dan revolutie? Korach's „lot“ bestreed wel Mozes en Aäron gelijkelijk; maar in den grond was die oppositie een revolutie tegen Gods gebod. Is niet, zóó gezien, Mozes' afvallige nakroost gelijk aan Korach's groep?

Mozes contra Aäron.

Dat is ook al eerder zoo geweest — in de dagen van het gouden kalf. Het waren de twee pronkstukken van Levi's stam in de dagen der bevrijding. Mozes en Aäron. Ze waren de eerezuilen die het kerkgebouw droegen. Maar in de kinderen komt de breuk; in het nakroost komt de mot, doet de een den ander geweld aan, negeert de een den ander, neemt de een, ongeroepen, en daarom ongerechtigd, zich de eer aan, die den ander toekomt. En juist door met de wet der wettige successie te spelen, juist daardoor wordt de aanslag op de Aäronietische eere meteen een roof, gepleegd aan de openbaring van God in Jezus Christus, den priester naar Melchizedek's ordening. Christus komt op naar de ordening van Melchizedek (den éénling), niet naar die van Aäron (Levi), de ordening der legale opvolging, der priesterdynastie en -genealogie. Hij zegt: niet zóó — maar zú. Dat is het dilemma van zijn verschijning. Hij staat of valt met dat dilemma; wij staan of vallen met de kennis ervan. Een dilemma heeft twee leden: zóó — of zú. Doch als nu iemand van de twee leden van eenzelfde dilemma er één vertoeft, dan wordt het dilemma zelf onhelder gesteld; mishandelt hij het ééne, daar doet hij ook het tweede onrecht aan.

Ziehier de ellende van het schisma — in de „leidende kringen“. Het begint met het spelen met de letter van de wet; het vervolgt met het bagateliseeren van dat spel; en dat eindigt met de verduistering der toekomst van den dag van Jezus Christus. Zoo was het in het Oude, zoo is het nog onder het Nieuwe Testament.

K. S.

¹⁾ Kantteekeningen op Num. 16:3.

PUBLICATIE INZAKE EVENTUEELE „SAMENSPREKING“.

Onze lezers weten, wat inzake eventuele „samen-spreking“ met de synodocratische deputaten besloten is. Ook dat onzerzijds complete publicatie van stukken is toegezegd.

Thans daarmee beginnende noemen we als gewisselde stukken de volgende (wij nummeren ze gemakshalve):

I. Brief van ds C. v. d. Woude aan onze generale synode van Groningen (houdende een deel van het desbetreffende besluit zijner synode).

(Dit stuk heb ik thans niet hier; maar de inhoud is kenbaar uit nr III).

II. Briefje van ds J. Weggemans aan onze synode (met het „verzoek“, namens zijn deputaten, „of wij tot samenspreking bereid zijn“).

(Als voren).

III. Rapport over deze zaak, uitgebracht ter Generale Synode van Groningen.

(Dit rapport is gepubliceerd, onder den titel „Samenspreking ja of nee?“ De hoofdinhoud is in ons blad opgenomen; de officiële tekst luidt op enkele puntjes eenigszins anders).

IV. Getuigenis namens de Generale Synode van Groningen.

(Dit getuigenis is letterlijk afgedrukt in ons blad).

V. Brief van onze deputaten aan die der synode-Duursema.

Deze brief luidt als volgt:

„Aan Heeren Deputaten der zich noemende „Generale Synode der Geref. Kerken“,

benoemd tot event. samenspreking.

Rotterdam-C., Juli 1946.

Mijne Heeren,

Deputaten, benoemd door de Generale Synode der Gereformeerde Kerken (onderhoudende art. 31 K. O.) te Groningen terzake van het opgeworpen denkbeeld eener samenspreking, brengen u ter kennis:

dat onze Synode bereid is, met u door ons als haar deputaten in verbinding te treden;

dat harezijds onoverkomelijke bezwaren bestaan tegen de door uw opdrachtgevers gestelde bepalingen terzake van de verlangde ontmoeting;

dat h.i. het thema der gedachtenwisseling primair zal moeten zijn het geheel der uit de officiële stukken reconstrueerbare eigenlijke oorzaken der geslagen breuk;

dat de gedachtenwisseling voorschijns alleen schriftelijk dient te geschieden, en door beide partijen gepubliceerd en in de kerkelijke archieven gedeponeerd worde.

Ten aanzien van de gronden voor bovengenoemde beslissing onzer Synode verwijzen wij u naar het door onze Synode aangenomen rapport, waarvan wij u tevens een genoegzaam aantal exemplaren laten toekomen.

Verder vestigen wij uw aandacht op het getuigenis, dat door deze zelfde Synode is gepubliceerd, en waarvan wij u een gelijk aantal exemplaren toezenden.

Met verschuldigde achting,

Deputaten voornoemd,

(w.g.) L. DOEKES.

(w.g.) S. GREIJNDANUS.

(w.g.) P. GROEN.

(w.g.) B. HOLWERDA.

(w.g.) H. J. KOUWENHOVEN.

(w.g.) H. J. SCHILDER.

(w.g.) K. SCHILDER.

(w.g.) G. VISEE.

Correspondentie-adres: Ds L. Doekes, Prins Hendrikade 144a, Rotterdam-C*.

Tot zoover de brief. (Door een vertraging bij de rondzending ter onderteekening is de toezending eenigszins vertraagd).

K. S.

ZOOALS „DE OUDEN“ ZONGEN....

In een 29 Juni l.l. verschenen kerkblad der provincie Groningen schreef de synodaal gebonden Ds L. ten Kate een artikel over de behandeling van „de zaak S. J. P. Goossens“ op de Generale Synode te Groningen. Deze dominé, die niet het geduld had „de officiële stukken“ (iets waarop de synodalisten zich in de zaak van den voormaligen kandidaat H. J. Schilder zoo graag beroepen) af te wachten, moest zich voor de samenstelling van zijn artikel met een krantenverslag behelpen en dat heeft hem, gelijk verder zal blijken, leelijk parten gespeeld.

Dit artikel werd door de Gereformeerde Kerkbode (in de drie Noordelijke provincies) van 6 Juli l.l. aanstonds aan een beschouwing onderworpen; en in zijn voosheid aan de kaak gesteld. Doch hieraan heeft de synodalistische pers natuurlijk geen aandacht besteed. Zij vergenoegt zich met het artikel van Ds L. ten Kate na te schrijven. In tal van Kerkbode's werd het letterlijk overgenomen. Andere bladen, zoo bijv. de Amsterdamsche Kerkbode van 21 Juli l.l. gebruikten het als bron voor het samenstellen van eigen artikelen.

Dat deze synodalistische bladen zoo doen kon men van hen verwachten. Dat evenwel ook Kerknieuws van den heer W. C. F. Scheps wel het artikel van Ds L. ten Kate, maar niet wat daartegen geschreven werd aan zijn lezers doorgeeft is één der bewijzen, dat dit blad zich meer en meer aan de zijde der eerstgenoemde pers schaaft.

Nu is het niet onze bedoeling op allen onzin, die Ds L. ten Kate schreef en zijn geestverwanten hem na praten hier in te gaan. Wij willen slechts op één punt de aandacht vestigen. Ds L. ten Kate had in een krant gelezen, dat de Groninger synode in het aan haar uitgebrachte rapport kennis nam van 11 stukken, die op „de zaak Goossens“ betrekking hadden. Dit doet hem dan schrijven: „... men kan wel spreken van een buitengewoon omvangrijk rapport, wat zegt dat evenwel, als tegelijk verklaard wordt, dat men gebruik gemaakt heeft van een elftal stukken? 'n Elfal stukken! En het dossier van de zendingsinstanties betreffende deze treurige geschiedenis bevat meer dan 100 stukken! 'n Elfal stukken! Neen, dan behoeft men niemand meer te hooren! Dan heeft men genoeg gegevens om zendingsinstanties en kerkelijke vergaderingen hier te lande te weerspreken in zoo ernstige zaak!“

En hoewel er in onze pers reeds werd gewezen op den flater, die Ds L. ten Kate hier slaat; en on-

danks sinds matie verkr dalistische p Boerkoel in bode nog w boden na r ruim honde king hadden

Wat is ev de geraadpl Maar onder honderd stu schrift (in noemen hier pondentie t en de ver (Dit zijn telegramme dum inzake handelingen 1938 tot 23 ALLE verg

Wat blijft gen der syn

Er was reden om d de uitroep: hierover on Rapport ver kerkbodes e voudig laste

Dit hadde

tot de nu de het verzoek vers van d tot eenheid

ten, dat zij schimpen d men dat c

wordt bove met „de za

toegezonden wij zijn tot

men ophoud de oogen te

Assen.

Naschr met dikke keltje; en c „cittaate“

tegen den leden gezeg ging spreke ander gezeg

Ook tegen „lasteren“ c volgens Ds

van onze a schrift dan heid“ gebo

moeten zeg op vragen, delijk nee

kelijk gehoe looft u in

perfectum-f JA gezegd

hoorzaam), langd geen

Want in '4

STEENEN

Ds D. v. l keltje over

eigendomme willig steen

krigen. Ge loopen, ma

is een lust